

Statsminister Mette Frederiksens tale ved markeringen af 80-året for Danmarks befrielse den 4. maj 2025

Det talte ord gælder.

Det siges, at et enkelt menneske kan ændre historiens gang.

Sådan var det også for 80 år siden.

Her i jorden under os hviler nogle af de tapreste mænd og kvinder i Danmarks historie.

En af dem er Christian Ulrik Hansen.

Han var bare 22 år, da han blev taget af Gestapo. Den 23. juni 1944 blev han henrettet få meter herfra.

Han gik i døden uden frygt. Uden fortrydelse.

I sit afskedsbrev skrev han:

”Når man som jeg er ung og elsker livet, er det tungt at sige farvel. Tungt at sige farvel til den pige, man holder af, de kære derhjemme og vennerne. Det er tungt, men langtfra meningsløst. [...] Vi er alle endnu soldater ved fronten – vi har alle valgt at kæmpe her med livet som indsats, for det ved vi er frihed, sandhed og ret.”

* * *

Deres Majestæter.

Deres Kongelige Højheder.

Deres Excellencer.

Kære frihedskæmpere.

Kære familier.

Og kære alle jer, der ser med.

I aften hylder vi de modige danskere, der tog kampen op mod besættelsesmagten.

Ikke mange er tilbage.

Men nogle af jer er heldigvis med os i aften.

Det er med hjertets taknemmelighed, at vi i aften ærer jer og den danske frihedskamp.

I er vores sidste vidner til en tid, som har defineret Danmark helt frem til i dag.

Danske frihedskæmpere var få i antal.

Men i betydning de vigtigste.

Mange var så unge, at I ikke engang havde stemmeret.

Fælles for jer var jeres kærlighed til fædrelandet. Og fælles var jeres vilje til at forsvare danskerne og demokratiet mod nazismen og undertrykkelsen.

Nogle saboterede jernbaner eller distribuerede våben. Andre producerede illegale blade fra loftrum og kælderlokaler. Eller indsamlede militære efterretninger.

Og danske søfolk sejlede under allieret flag og hentede vigtige forsyninger over Atlanten.

Den britiske feltmarskal Montgomery kaldte jeres indsats ”second to none”.

At Danmark efter krigen kunne tage plads i den frie verden. Det var jeres fortjeneste.

Det er en ære at kunne se jer i øjnene. Og på vegne af den danske befolkning sige dybfølt tak til jer og jeres kammerater fra dengang.

* * *

I 80 år har 4. maj været en vigtig aften for os danskere.

Vi sætter lys i vinduerne og fejrer Danmarks befrielse efter de fem forbandede år.

Vi synger ”Altid frejdig, når du går”, og mens vi mindes heltene, der gav deres liv for, at vi andre kan leve i frihed, så letter lærken.

Vi genfortæller historien til vores børn og børnebørn og gyser ved tanken om den ondskab, der dengang blev overvundet.

Og vi sender vores tanker til Bornholm, som for 80 år siden oplevede endnu et barsk kapitel af krigen.

Mens resten af landet festede i de euforiske majdage i ’45, faldt sovjetiske bomber over Nexø og Rønne.

Bornholm forblev besat i næsten et helt år derefter.

Det skylder vi bornholmerne ikke at glemme.

* * *

Glemme må vi aldrig.

Holocaust står som en skamstøtte i moderne europæisk historie. Der fortæller os, hvor galt det kan gå, når udemokratiske kræfter vinder over os andre.

Få begivenheder har haft så stor og afgørende betydning for os danskere som Anden Verdenskrig.

Det er en historie, som vi aldrig bliver færdige med at skrive.

Fordi det er vores lands og vores kontinents historie.

Og i år har den en særlig klang.

For alle os, der er født efter krigen, har et fredeligt og sikkert Danmark nærmest virket som noget naturgivent. Vores frihed som noget umisteligt.

Det ser vi nu, ikke er sandt.

Krigen er tilbage i Europa. Vi kan ikke længere tænke, som om vi er i fredstid.

Ukrainerne kæmper vor tids frihedskamp. De kæmper for deres land. For Europa. For en fri og demokratisk verden af i morgen.

Og er der én ting, historien har lært os.

Så er det, at uret ikke må vinde. At eftergiveness er forkert. At vi aldrig kan stole på tyranner.

At vi altid må have viljen til at forsvare vores frihed. Vores land. Vores Danmark.

* * *

4. maj er fortællingen om tapperhed. Om modstandskraft. Og viljestyrke.

Under hver en gravsten, bag hvert et navn her i Mindelunden, er et menneske, som traf et valg.

Historien var ikke skrevet på forhånd. Det er den heller ikke nu.

Kære frihedskæmpere.

I er vores beviser på, at vi alle har et ansvar. Og at vi sammen har muligheden for at ændre historiens gang.

Det var jeres generation, der opbyggede den verdensorden, som Danmarks sikkerhed har hvilet på i en menneskealder.

Nu rystes netop det fundament. Vi står i en ny skæbnestund.

Lad os bruge 4. maj som et vidnesbyrd om, at vi kan overvinde selv de mørkeste tider.

Det er den arv, vi må løfte og bære videre.

For det ved vi, er frihed, sandhed og ret.

* * *

Jeg vil slutte, hvor jeg begyndte. Med Christian Ulrik Hansen.

Til sine forældre skrev han – få timer før sin henrettelse:

”Om to timer står solen op. Så knalder skuddene ud over landet. Græsset græder dug, men se, solen står op og kysser duggen og græsset. Og hjemme i haven åbner blomsterne deres duftende kalke. Rosen glæder. Se solen står op.”

Tak for ordet.